

کامبیز توروژی

حقوق‌دان

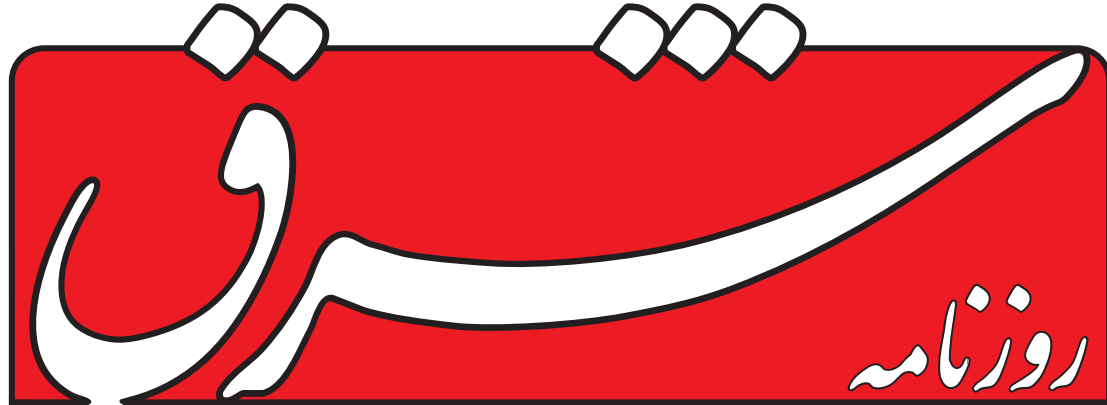
۱- معمولا برای گروه بزرگی از رای دهندگان، انتخابات در گروه دو چیز است: اول امید، دیگری شور و هیجان. بی امید، هیجانی نمی‌آید. بیشتر نامزدها هرکدام تلاش می‌کنند امیدها بدهند و در قامتی پیامبرگونه به شکل یک منجی جلوه دهند که انبوه مشکلات چون مومی در دست آنهاست که به سادگی حل می‌شوند. آنها هر اندازه در قدرت و توانایی خود بیشتر بگویند، ناامیدی بیشتری نسبت به خود خلق می‌کنند. جامعه ایران، در چهار دهه گذشته تجربه‌های غنی از سیاست و نیروهای سیاسی و مقامات مملکتی به دست آورده است. نمی‌دانم شباهت سخنان برخی از نامزدها با حرف‌هایی که در میان مردم رایج است را باید به حساب دانایی مردم گذاشت یا کم‌دانی نامزدها. احتمالا فرض دوم به واقعیت نزدیک‌تر است، خصوصا آنکه آنها تجربه خود را سال‌ها پس داده‌اند و کارنامه آنها معلوم است. وزنه‌برداری که تا به حال وزنه ۱۰۰ کیلو را هم نتوانسته بلند کند و از دستش به روی سکو و تماشاچیان افتاده، وقتی وعده از وزنه ۲۰۰-۳۰۰ کیلویی می‌دهد، ناامیدی می‌سازد و مایه طنز و شوخی می‌شود. وعده و شعار باید به قواره نامزدها بیاید و خصوصا با واقعیت‌های موجود منطبق باشد.

۲- محتوای گفتاری بیشتر نامزدها، بسیار شبیه است به آنان که الگوی گفتاری آنان این است که معتقد به شرکت در انتخابات نیستند؛ اگرچه در دو قطب مخالف قرار دارند. به اعتقاد مخالفان شرکت در انتخابات، انتخابات زمانی معنادار است که منتهی به انتخاب رئیس جمهوری شود که بتواند قانون اساسی را تغییر دهد، حضور نظامیان در سیاست و اقتصاد را از میان بردارد، آزادی‌ها را یک‌جا تأمین کند... هر دو گروه افق‌های بسیار دوری را نشان می‌دهند که با چشم غیرمسلح هم نمی‌توان آنها را دید. اکثر نامزدها خود را از آینه‌های ذره‌بینی نمایش می‌دهند و رخت قهرمانان اساطیری بر تن می‌کنند که حلال مشکلات هستند. آن گروه مخالف در چارچوب الگوی گفتارانی خود می‌خواهد چنین قهرمانی پیدا شود در قامت منجی.

۳- در این میان آنچه دیده نمی‌شود، واقعیت‌های موجود است. واقعیت‌هایی که به تلاخی و سرعت در سراسرایی حرکت می‌کند. دشوارترین عارضه‌ای که اینک گریبان‌گیر جامعه ایران است، اختلال نهادی نظم است. حقوق و اخلاق به عنوان دو منبع مهم تولید نظم و انسجام اجتماعی، دچار وضعیتی نابهنجار و گسسته‌اند. هر برنامه‌ای برای بهبود وضعیت در اقتصاد، جامعه، سیاست یا فرهنگ، پیش از هرچیز نیازمند نظمی پایدار و مستمر است که به آن برنامه فرصت اجرا و تحقق بدهد. در وضعیت بی‌ثباتی ناشی از بی‌نظمی، هیچ برنامه‌ای امکان موفقیت ندارد. تقریبا غیر از قوانینی مثل قانون مدنی و قانون ثبت و قانون تجارت، هیچ قانونی در ایران وجود ندارد که بیش از یکی، دو سال دوام داشته باشد. بدتر از این تصویب نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌ها هستند که عمرشان اغلب به سال هم نمی‌رسد. این کشتی بی‌لنگر چگونه می‌خواهد به مقصد برسد.

۴- وقتی سخن به اینجا می‌رسد، می‌گویند دستگاه‌های اجرائی قانون را درست اجرا نمی‌کنند. این فقط نیمی از واقعیت است. نیم دیگر وضعیت ناکارآمد قانون‌نویسی و قانون‌گذاری در ایران است که ذهنی، امرانه و غیرعملی است. قانون‌گذار ایرانی بر اساس آرزوهای گروهی خود قانون می‌نویسد نه واقعیت‌ها و نیازهای جامعه و علاقه فراوان دارد که در تمام روزه‌های زندگی خصوصی مردم، تا حد لباس و بستر آنها دخالت کند. اینکه فقط ۳۰ درصد قانونی مثل قانون برنامه ششم توسعه اجرا می‌شود، فقط ناشی از ناتوانی دستگاه اجرائی نیست بلکه خود قانون نیز مشکل داشته است که نتوانسته واقعیت‌های دستگاه اجرائی را درک کند.

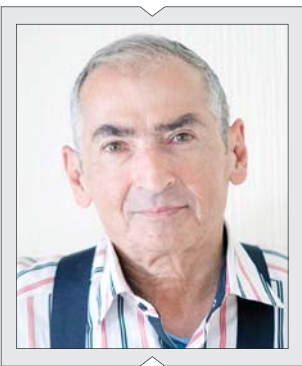
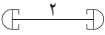
چهارشنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۳
۱۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۵
۱۹ ژوئن ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۵۹
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

برای روزهای پردرد صادق زیباکلام

نگذاریم که ناگهان

زود دیر شود

در «شرق» امروز می‌خوانید: تهران شهری دسترس‌ناپذیر برای افراد کم‌توان و دارای معلولیت • روایت تلخ زلزله کاشمر • به مناسبت تجدید چاپ آثاری از اومبرتو اکو؛ روشنفکر مداخله‌گر

«شرق» در گفت‌وگو با کارشناسان نخستین مناظره انتخابات ریاست جمهوری؛ تحلیل‌های آن و نادیده گرفتن بد اخلاقی برخی از نامزدها را واکاوی کرد

بازار کم‌رونق پوششی‌ها

نگاهی به تحلیل‌ها و موضع‌گیری‌های نامزدهای اصولگرا در نخستین مناظره: سرهم‌بندی داده‌ها

میزگرد مسعود پزشکیان با همراهی ظریف و سنایی، شوک آفرین شد

«۸ دقیقه» توفان ظریف

پزشکیان با تحریم شاید بتوان زنده ماند، ولی نمی‌شود پیشرفت کرد
ظریف در سیاست خارجی مهم است که چه کسی ساکن خیابان پاستور باشد

پزشکیان و ظریف قبل از حضور در میزگرد سیاست خارجی صداوسیما. این گزارش را در صفحه ۳ بخوانید. عکس: ایوب قادری، پایگاه اطلاع‌رسانی صداوسیما

یادداشت

حال بد اقتصاد ایران و رویاپردازی‌ها

محمد زیاویی، شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

نیافته و همچنین سرمایه‌گذاری نیز تغییری نداشته است. می‌تواند نگران‌کننده باشد. ترکیب بخش‌های اقتصادی نیز از زاویه دیگر شایان توجه و هشداردهنده است. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران از زمستان ۱۴۰۲، رشد صنایع و معادن منفی ۰.۷ درصد بوده و بخش کشاورزی رشد بسیار اندک ۰.۶ درصد را داشته است. بالاترین نرخ رشد در دوره یادشده، مربوط به بخش نفت با ۱۴.۷ درصد بوده است. همچنین نرخ رشد بخش خدمات نیز ۱۵.۵ درصدی بوده است. بنابراین دو بخش مهم و مولد اقتصادی، یعنی صنعت و معدن و کشاورزی، رشد منفی یا بسیار پایینی داشته‌اند و نفت (خام‌فروشی) عامل کلیدی رشد بوده است. بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، آمار تولید صنعتی بر مبنای داده‌های شرکت‌های بورسی نیز روند نزولی رشد تولید را در سال گذشته و جاری نشان می‌دهد. در نتیجه، این نوع رشد نیز نوبدبخش رفاه نبوده و روند آینده اقتصادی کشور نگران‌کننده است. تداوم سیاست‌های کنترلی، فقدان چشم‌انداز رفع تحریم‌ها، نوسانات ارزی و سایر بی‌ثباتی‌ها و در نهایت فضای نامناسب کسب‌وکار موجب افزایش نگرانی بیشتر است. از سوی دیگر، بر اساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران، نرخ تورم نقطه به نقطه در اردیبهشت

روند رو به بهبود اقتصاد ایران از دهه ۷۰، در نیمه دوم دهه ۸۰ کند و با شروع تحریم در دهه ۹۰، نزولی شد. تقریبا رشد اقتصادی دهه ۹۰، صفر بوده و کانال نرخ تورم نیز افزایش محسوس یافت. ساختار ضعیف اقتصادی، تداوم تحریم‌ها و روزمرگی سیاست‌گذاران اقتصادی موجب شد تا اقتصاد ایران بیش از گذشته آسیب‌پذیر شود. نگاهی به شکست کامل چشم‌انداز ۲۰ ساله و بسیاری از اسناد بالادستی در حوزه اقتصاد، خود گویای نکات بسیاری است. در سه سال اخیر، رشد اقتصادی حدود چهار درصد بوده است که این رشد به‌طور عمده متکی بر رشد درآمدهای نفتی بوده که به دلیل ماهیت سیاسی صادرات نفتی و وابستگی آن به عوامل خارج از کنترل کشور، این نوع رشدها پایدار نیستند و همچنین به دلیل ارتباط با بین‌پیشین و پسین این بخش و ماهیت خام‌فروشی آن، رشدهای باکیفیت نیز محسوب نمی‌شوند. از سوی دیگر، به دلیل ماهیت اقتصاد سیاسی درآمد نفتی و اثرگذاری آن بر تداوم دولت رانتی، رشد متکی بر نفت موجب تداوم وضعیت موجود خواهد شد. نگاهی به نرخ رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲، نکات یادشده را مورد تأکید قرار می‌دهد. نرخ رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲، ۵.۷ درصد بوده که در مقایسه با سال قبل تنها ۰.۶ درصد افزایش یافته است و نرخ رشد اقتصادی بدون نفت، ۳.۴ درصد بوده که نسبت به سال قبل ۱.۴ درصد کاهش یافته است. مفهوم آن، این است که رشد اقتصادی ناشی از فروش نفت و نه بخش مولد اقتصادی بوده است. ترکیب رشد اقتصادی در این راستا از بعد هزینه می‌تواند به فهم بهتر ماهیت این رشد کمک کند. رشد مخارج دولتی از ۵.۸ درصد در سال ۱۴۰۱، به ۱۶.۷ درصد در سال ۱۴۰۲ رسیده که رشد بالایی را نشان می‌دهد. به موازات آن، کاهش نرخ رشد مخارج خصوصی و مخارج سرمایه‌گذاری، گویای تغییر در ترکیب رشد اقتصادی است و از این جهت که نشان می‌دهد سطح رفاه جامعه بهبودی

برگزیده‌ها

گزارش «شرق» از آتش‌سوزی بیمارستان قائم رشت و ماجرای تکراری نقض ایمنی

تکرار اشتباهات در برابر جان بیمار

گزارش «شرق» از فراز و فرودهای توزیع اینترنتی دارو

نگرانی جمعی یا منافع گروهی؟

هم‌زمان با گسترش همکاری‌های نظامی روسیه و کره شمالی «پوتین» در آغوش «رفیق»

ایران در بازی امروز می‌تواند طلسم شکستی کند؟

خسته از شکست در پی برد

نگاه

نقطه، سر خط...

یادداشتی از وحید معتمدنژاد

بازنشستگی زودهنگام یا جنبش فایر

یادداشتی از علی مرسلی

یادداشت

غیبت نیمی از «مردم ایران»

بهزاد جهانگیری

استاد دانشگاه تهران

اولین دور از پنج بار مناظره انتخابات رئیس‌جمهور از ساعت ۲۰ تا ۲۴ دوشنبه ۲۸ خرداد اجرا و از شبکه یک صداوسیما و دو شبکه دیگر پخش شد. شروع کار با مشارکت سه نفر از آقایان بود که مقدمات و معرفی برنامه را بر عهده داشتند. سپس سرود خوانی توسط ۱۰ نوجوان پسر و متعاقبا برنامه دکلمه و آواز خوانی توسط یکی از هنرمندان مرد به نمایش گذاشته شد. نظارت بر اجرای مناظره و مراقبت از زمان‌های پاسخ‌دهی توسط یکی از آقایان مجری با سابقه صداوسیما صورت گرفت. برنامه به مباحث اقتصادی اختصاص داشت. سؤال‌کنندگان در حدود ۱۰ نفر آقایانی منتخب از وزرا و معاونان سابق و اسبق وزارتخانه‌های اقتصادی یا رشته‌های وابسته بودند. شش کاندیدای محترم و والامقام داوطلب ریاست‌جمهوری به بیان نظرات خود پرداختند که اظهار نظر درباره آن نظرات، خارج از کفایت نویسنده یادداشت حاضر است. اما در جریان فرمایشات ایشان، در مجموع حدود ۷۰ بار اشاره به «مردم ایران» شد؛ آن مردمی که به‌طور طبیعی نیمی از ایشان خانم‌ها یا دخترخانم‌ها هستند.

انتشارات شرق منتشر کرد

